

BELGIJA

Belgija: Splošne informacije

Belgija je majhna, vendar zelo pomembna država v Zahodni Evropi, znana po svoji bogati zgodovini, raznolikosti jezikov in kultur ter strateški vlogi v Evropski uniji. Glavno mesto države je **Bruselj**, ki je tudi sedež Evropske unije in mnogih mednarodnih organizacij.

**Osnovni podatki:

- **Uradno ime**: Kraljevina Belgija (Royaume de Belgique, Koninkrijk België, Königreich Belgien).
- **Glavno mesto**: Bruselj (Brussels/Bruxelles/Brussel).
- **Prebivalstvo**: Približno 11,8 milijona (2024).
- **Površina**: 30.689 km².
- **Uradni jeziki**:
 - Nizozemščina (Flandrija).
 - Francoščina (Valonija).
 - Nemščina (manjša skupnost na vzhodu).
- **Valuta**: Evro (EUR).
- **Državna ureditev**: Parlamentarna ustavna monarhija.

**Zgodovina

Belgija ima bogato zgodovino, ki sega v čas starih Rimljanov, ko je bila regija znana kot **Gallia Belgica**. Kasneje je bila pod vplivom Frankov, Burgundcev, Habsburžanov in Francozov. Leta 1830 je Belgija razglasila neodvisnost od Nizozemske in postala neodvisna monarhija.

**Kultura

Belgija je znana po svoji raznolikosti, ki se odraža v jeziku, umetnosti, arhitekturi in kulinariki.

- **Kulinarika**:
 - Znana po čokoladi, vaflih in pivu. Belgijsko pivo je zaščiteno kot kulturna dediščina Unesca.
 - **Pomfrit** (ne smemo ga zamenjati s francoskimi krompirčki) je belgijska specialiteta.
- **Arhitektura**:
 - Belgija ima številna zgodovinska mesta, kot so Brugge, Gent in Antwerpen, znana po gotških katedralah in renesančni arhitekturi.
- **Umetnost**:
 - Domovina priznanih umetnikov, kot so Pieter Bruegel, Jan van Eyck in René Magritte.
 - Znana po stripih, kot je **Tintin**.

**Jezikovna delitev

Belgija je razdeljena na tri jezikovne regije:

1. **Flandrija (sever)**: Govori se nizozemščina (flamščina).
2. **Valonija (jug)**: Govori se francoščina.
3. **Nemško govoreča skupnost (vzhod)**: Manjša skupina ljudi govori nemščino.

Bruselj je dvojezično mesto (francoščina in nizozemščina) in kulturno raznolik prostor.

**Politika in gospodarstvo

- **Politična struktura**:
 - Belgija je federalna država z veliko avtonomijo regij (Flandrija, Valonija in Bruselj).
 - Je sedež številnih mednarodnih institucij, vključno z Evropsko komisijo, Evropskim parlamentom in Natom.
- **Gospodarstvo**:
 - Belgija je med najbolj razvitimi državami na svetu.
 - Znana je po izvozu čokolade, piva, diamantov in avtomobilov.
 - Pomembna prometna vozlišča vključujejo pristanišče Antwerpen, eno največjih pristanišč v Evropi.

****Turistične znamenitosti****

1. ****Brugge****: Romantično srednjeveško mesto z znamenitimi kanali.
2. ****Atomium**** v Bruslju: Ikonična struktura, zgrajena za Expo 1958.
3. ****Grand Place**** v Bruslju: Čudovit trg, ki je del Unescove dediščine.
4. ****Waterloo****: Mesto znamenite bitke Napoleona leta 1815.
5. ****Ardenski gozdovi****: Raj za pohodnike in ljubitelje narave.

Belgija je fascinanta država, kjer se prepletajo tradicija, sodobnost in multikulturalnost. Njena strateška lega in kulturna dediščina jo postavljata v središče evropske zgodovine in politike.

****Največja mesta v Belgiji****

Belgija ima številna velika in pomembna mesta, ki so znana po svoji zgodovini, kulturi in gospodarskem pomenu. Tukaj so največja mesta po številu prebivalcev:

1. ****Bruselj (Brussels/Bruxelles/Brussel)****
 - ****Prebivalstvo****: Približno 1,2 milijona (vključno z metropolitanskim območjem).
 - ****Regija****: Bruselj.
 - ****Posebnosti****: Glavno mesto Belgije in Evropske unije, znano po Grand Place, Atomiumu in evropskih institucijah.
2. ****Antwerpen (Antwerp)****
 - ****Prebivalstvo****: Približno 550.000.
 - ****Regija****: Flandrija.
 - ****Posebnosti****: Eno največjih pristanišč v Evropi, svetovno središče za trgovino z diamanti in bogata kulturna dediščina.
3. ****Gent (Ghent)****
 - ****Prebivalstvo****: Približno 270.000.
 - ****Regija****: Flandrija.
 - ****Posebnosti****: Univerzitetno mesto z bogato zgodovino, znano po gotških katedralah in kanalskih poteh.
4. ****Charleroi****
 - ****Prebivalstvo****: Približno 200.000.
 - ****Regija****: Valonija.
 - ****Posebnosti****: Industrijsko središče, znano po svoji zgodovini premogovništva in jeklarske industrije.
5. ****Liège (Luik)****
 - ****Prebivalstvo****: Približno 195.000.
 - ****Regija****: Valonija.
 - ****Posebnosti****: Mesto ob reki Meuse, znano po industrijski preteklosti in živahnem nočnem življenju.
6. ****Brugge (Bruges)****
 - ****Prebivalstvo****: Približno 120.000.
 - ****Regija****: Flandrija.
 - ****Posebnosti****: Srednjeveško mesto, znano po slikovitih kanalih, zgodovinskih stavbah in čokoladi.

7. **Namur**

- **Prebivalstvo**: Približno 110.000.
- **Regija**: Valonija.
- **Posebnosti**: Glavno mesto Valonije, znano po citadeli in strateški legi ob rekah Sambre in Meuse.

8. **Leuven (Louvain)**

- **Prebivalstvo**: Približno 100.000.
- **Regija**: Flandrija.
- **Posebnosti**: Univerzitetno mesto, znano po najstarejši katoliški univerzi in pivovarni Stella Artois.

9. **Mons (Bergen)**

- **Prebivalstvo**: Približno 95.000.
- **Regija**: Valonija.
- **Posebnosti**: Kulturno središče in glavno mesto province Hainaut, znano po dogodku Ducasse de Mons (Unesco dediščina).

10. **Mechelen (Malines)**

- **Prebivalstvo**: Približno 85.000.
- **Regija**: Flandrija.
- **Posebnosti**: Zgodovinsko mesto, znano po stolnici sv. Romboutsa in ročnih zvončkih (carillon).

Druge pomembne mestne regije:

- **Hasselt** (Flandrija) – znano po džinu in muzejih.
- **Oostende (Ostend)** (Flandrija) – priljubljeno obmorsko letovišče.
- **Tournai (Doornik)** (Valonija) – eno najstarejših mest v Belgiji z bogato zgodovino.

Belgijska mesta so raznolika in ponujajo kombinacijo zgodovinskih znamenitosti, sodobne infrastrukture in kulturnega življenja.

****Belgijski šolski sistem v srednjih šolah****

Belgijski šolski sistem je razdeljen na tri glavne skupine glede na jezikovno regijo:

1. ****Flamska skupnost**** (nizozemščina).
2. ****Francoska skupnost**** (francoščina).
3. ****Nemška skupnost**** (nemščina).

Čeprav se podrobnosti lahko razlikujejo med regijami, je osnovna struktura srednješolskega izobraževanja enaka v celotni Belgiji.

****Struktura srednjega izobraževanja****

Belgijsko srednješolsko izobraževanje traja 6 let in je razdeljeno na tri cikle (stopnje):

1. ****Prvi cikel (1. in 2. letnik)****:
 - Namenjen osnovnemu prilagajanju dijakov na srednjo šolo.
 - Poudarek na splošnem znanju in osnovnih predmetih, kot so matematika, jeziki, znanost, zgodovina in geografija.
 - Dijaki izbirajo med splošnimi programi, ki ponujajo širše osnovno znanje, in specifičnimi smermi, kot so tehnične ali poklicne.
2. ****Drugi cikel (3. in 4. letnik)****:
 - Dijaki se začnejo bolj usmerjati glede na svoje interese in karijerne cilje.
 - Na voljo so različne smeri, kot so splošno, tehnično, umetniško ali poklicno izobraževanje.
 - Programi so prilagojeni pripravi na nadaljnje šolanje ali vstop na trg dela.
3. ****Tretji cikel (5. in 6. letnik)****:
 - Poglobljeno izobraževanje na izbrani smeri.
 - Priprava na univerzo, višje šole ali poklicno kariero.
 - Zaključí se z izpitom, imenovanim *****"Certificat d'Enseignement Secondaire Supérieur" (CESS)**** (v francoski skupnosti) ali ustreznim certifikatom v drugih regijah.

****Vrste srednješolskih programov****

1. ****Splošno sekundarno izobraževanje (ASO – Algemeen Secundair Onderwijs)****:
 - Akademsko usmerjeno izobraževanje.
 - Priprava na univerzitetno izobraževanje.
 - Predmeti vključujejo matematiko, jezike, naravoslovje in družboslovje.
2. ****Tehnično sekundarno izobraževanje (TSO – Technisch Secundair Onderwijs)****:
 - Kombinacija teorije in praktičnega usposabljanja.
 - Priprava na tehnične poklice ali višje tehnično izobraževanje.
 - Predmeti vključujejo tehniko, ekonomijo, znanost in tehnologijo.
3. ****Umetniško sekundarno izobraževanje (KSO – Kunstsecundair Onderwijs)****:
 - Poudarek na umetnosti, kot so glasba, vizualna umetnost in gledališče.
 - Priprava na umetniške akademije ali univerze.
4. ****Poklicno sekundarno izobraževanje (BSO – Beroepssecundair Onderwijs)****:
 - Močno usmerjeno v prakso in specifične poklice (npr. mizarstvo, kuharstvo, frizerstvo).
 - Priprava na neposredno zaposlitev ali specializirano poklicno izobraževanje.
 - Vključuje tudi možnost nadaljevanja šolanja za pridobitev CESS.

****Ocenjevanje****

- Ocene temeljijo na kombinaciji pisnih, ustnih in praktičnih izpitov, ki jih dopolnjujejo sprotne ocene.
- Dijaki morajo uspešno opraviti vse predmete, da napredujejo v naslednji letnik.

****Poudarek na jeziku****

Belgijski šolski sistem poudarja učenje jezikov, pri čemer dijaki že zgodaj začnejo učiti drugi uradni jezik Belgije in pogosto tudi angleščino.

Šolnine

- Osnovno in srednješolsko izobraževanje je večinoma brezplačno.
- Starši krijejo stroške za učbenike, materiale in ekskurzije.

Belgijski srednješolski sistem je zelo strukturiran in omogoča veliko prilagoditev glede na interese in cilje dijakov, kar prispeva k njihovi uspešni pripravi na prihodnost.

V Belgiji, kjer obstajajo tri uradne jezikovne skupnosti, Nemci, Flamci in Francozi uporabljajo različne izraze za ime države in regij. Tukaj je, kako posamezna skupnost napiše ime Belgije, Flandrije in Francozi:

Ime države: Belgija

- **Nemško**^{*}: *Belgien*
- **Nizozemsko (Flamci)**^{*}: *België*
- **Francosko (Francozi)**^{*}: *Belgique*

Ime Flandrije

- **Nemško**^{*}: *Flandern*
- **Nizozemsko (Flamci)**^{*}: *Vlaanderen*
- **Francosko (Francozi)**^{*}: *Flandre*

Ime francosko govoreče skupnosti (Valonija)

- **Nemško**^{*}: *Wallonie*
- **Nizozemsko (Flamci)**^{*}: *Wallonië*
- **Francosko (Francozi)**^{*}: *Wallonie*

Belgijska jezikovna raznolikost je eden ključnih elementov identitete države in se kaže tudi v teh poimenovanjih.

Flandrija (Vlaanderen)

Flandrija je severna regija Belgije, kjer prevladuje nizozemščina (flamščina). To območje je znano po svoji bogati zgodovini, gospodarskem razvoju in kulturnem vplivu. Je ena od treh federalnih regij Belgije, skupaj z Valonijo in regijo Bruselj.

Osnovni podatki

- **Ime**: Flandrija (*Vlaanderen*).
- **Glavno mesto**: Uradno Brugge, vendar administrativno večino funkcij opravlja Bruselj.
- **Jezik**: Nizozemščina (lokalno imenovana flamščina).
- **Površina**: Približno 13.625 km².
- **Prebivalstvo**: Približno 6,6 milijona (2024).
- **Glavna mesta**: Antwerpen, Gent, Brugge, Leuven, Mechelen.

**Geografija

Flandrija pokriva severni del Belgije in meji:

- Na severu na **Severno morje**, kar ji omogoča dostop do morskega prometa.
- Na vzhodu na Nizozemsko.
- Na jugu na regijo **Valonijo** in regijo **Bruselj**.
- Na zahodu na Francijo.

Regija je večinoma ravninska, z bogato obdelovalno zemljo in gosto poseljena. Obalni del vključuje turistična letovišča, kot so Oostende in Knokke-Heist.

**Gospodarstvo

Flandrija je gospodarsko najmočnejša regija v Belgiji.

- **Industrija**: Močan poudarek na kemiji, farmaciji, tehnologiji, avtomobilski industriji in predelovalni industriji.
- **Pristanišče Antwerpen**: Eno največjih pristanišč na svetu, pomembno za mednarodno trgovino in logistiko.
- **Kmetijstvo**: Regija je znana tudi po intenzivnem kmetijstvu in vrtnarstvu.
- **Turizem**: Zgodovinska mesta, kot so Brugge, Gent in Leuven, privabljajo milijone turistov letno.

**Kultura

Flandrija ima bogato kulturno dediščino, ki vključuje umetnost, arhitekturo, glasbo in kulinariko.

- **Umetnost**:
 - Dom priznanih umetnikov, kot so Pieter Paul Rubens, Jan van Eyck in Anthony van Dyck.
 - Znan po flamanskih mojstrih renesanse in baroka.
- **Kulinarika**:
 - Znana po belgijskem pivu (številne pivovarne so v Flandriji).
 - Priljubljena jed sta **pomfrit** in **mule** (školjke).
 - Tradicionalne sladice, kot so vafli.
- **Festivali**:
 - Praznovanja, kot je **Gentse Feesten** (Gent Festival) in različni karnevali.

**Jezik in identiteta

- Uradni jezik v Flandriji je **nizozemščina**. Prebivalci pogosto govorijo tudi angleško in francosko.
- Flamci so ponosni na svojo kulturno in jezikovno identiteto ter si prizadevajo za ohranjanje nizozemskega jezika.

**Politična in upravna struktura

Flandrija ima svojo regionalno vlado in parlament, ki se ukvarjata z vprašanji, kot so izobraževanje, zdravstvo, infrastruktura in kultura. Bruselj je sicer v Flandriji, vendar je ločena dvojezična regija, ki ima svojo administracijo.

Turistične znamenitosti

1. **Brugge**: "Benetke severa" z zgodovinskimi kanali in arhitekturo.
2. **Gent**: Mesto gotskih cerkva in srednjeveških gradov.
3. **Antwerpen**: Središče trgovine z diamanti in dom Rubensove umetnosti.
4. **Leuven**: Univerzitetno mesto z bogato intelektualno dediščino.
5. **Flandrijska obala**: Priljubljena za sprostitev ob morju.

Flandrija je srce belgijskega gospodarskega in kulturnega življenja ter regija, kjer se tradicija prepleta z inovacijami.